

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО
Гуманітарно-педагогічний
19 2026 .

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЛАТИНСЬКА МОВА

Галузь знань A Освіта

Спеціальність A5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Освітня програма Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології).

Факультет Гуманітарно-педагогічний

Розробник: професор кафедри філософії та міжнародної комунікації, доктор філологічних наук, професор Василь ШИНКАРУК;, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, кандидат юридичних наук, доцент Олександра ШИНКАРУК;, асистент кафедри філософії та міжнародної комунікації Оксана ПРИТИКА

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Вивчення латинської мови має вирішальну роль саме у професійній підготовці майбутніх педагогічних працівників, бо на ній ґрунтується значна частина професійно орієнтованих дисциплін. Латинська мова сьогодні залишається джерелом творення міжнародних номенклатур, наукової лексики. Численні латинські прислів'я, афоризми та терміни увійшли у вжиток в сучасних мовах у вигляді мовних кальок або прямих запозичень зі збереженням латинської мови. Латинська мова полегшує розуміння коренів західного світу. Вона сприяє розвитку стратегій навчання та формуванню умінь аргументації. Курс дисципліни призначений для ознайомлення студентів із основами латинської мови, набуття ними практичних умінь та навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній діяльності, а також підготовки до освоєння майбутніми педагогами фахових термінів і фраз. У результаті вивчення латинської мови в університеті майбутні спеціалісти навчаються читати латинські тексти, вивчають основи граматичної будови латинської мови, оволодівають навичками перекладу латинських текстів, ознайомлюються зі шляхами і способами запозичень з латинської мови.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Освітня програма	Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології).
Факультет/ННІ	Гуманітарно-педагогічний

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	2	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	-
Самостійна робота	75 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	-
Форма контролю	Екзамен	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: ознайомити студентів із основами латинської мови, допомогти набути практичних умінь і навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній, науковій та виробничій діяльності. Оволодіння студентами основами латинської мови надасть їм можливість читати і перекладати латинські тексти, відкриє доступ до вільного і свідомого сприйняття наукової термінології у професійній освіті

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Латинська мова» (за їх наявності) ОК8 Іноземна мова

Набуття компетентностей

ЗК7 — Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Програмні результати навчання

ПРН5 — Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами.

ПРН10 — Знати основи психології, педагогіки, а також основи фундаментальних і прикладних наук, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Фонетика. Морфологія												
Тема 1. Історія розвитку латинської мови та її роль у формуванні міжнародної наукової термінології. Фонетична система латинської мови. Довгі та короткі склади наголос	2	-	-	4	20	26	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Дієслово. Граматичні категорії. Часи. Дієвідмінювання.	2	-	-	4	10	16	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Іменник. Граматичні категорії. Іменники I –V відмін.	2	-	-	4	5	11	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Прикметник. Узгодження прикметників з іменниками. Прикметники III відміни.	2	-	-	4	5	11	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	8	0	0	16	40	64	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Словотвір. Синтаксис												
Тема 1. Словотвір. Займенник.	2	-	-	4	10	16	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Структура речення. Прислівник. Прийменник.	3	-	-	6	10	19	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Числівник.	2	-	-	4	15	21	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	7	0	0	14	35	56	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	15	0	0	30	75	120	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія розвитку латинської мови та її роль у формуванні міжнародної наукової термінології. Фонетична система латинської мови. Довгі та короткі склади наголос	2
2	Тема 2. Дієслово. Граматичні категорії. Часи. Дієвідмінювання.	2
3	Тема 3. Іменник. Граматичні категорії. Іменники I –V відмін.	2
4	Тема 4. Прикметник. Узгодження прикметників з іменниками. Прикметники III відміни.	2
5	Тема 5. Словотвір. Займенник.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
6	Тема 6. Структура речення. Прислівник. Прийменник.	3
7	Тема 7. Числівник.	2
Всього годин		15

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фонетична система латинської мови. Правила вимови та наголошення. Читання	4
2	Verbum. Часи системи інфекта	4
3	Nomen substantivum. Особливості відмінювання іменників III відміни	4
4	Nomen adiectivum. Узгодження прикметників з іменниками. Відмінювання атрибутивних словосполучень	4
5	Займенники. Аналіз та створення власних латинських фразеологізмів та виразів для професійної комунікації	4
6	Структура простого і складного речення. Граматичний порядок слів.	6
7	Числівники. Розв'язання практичних задач із перекладу та побудови речень із числівниками та прислівниками — 2 год	4
Всього годин		30

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості вимови термінів грецького походження.	10
2	.Особливості наголошення термінів. Буквосполучення.	10
3	Дієслово. Дієвідмінювання. Студентський гімн «Gaudeamus».	10
4	Лексичний мінімум – латинські терміни I, II відмін. Особливості відмінювання іменників III відміни. Узгодження іменника з прикметником.	10
5	Загальні відомості про словотвір. Складання основ. Аналіз словотвірних моделей латинських наукових термінів у галузі аграрного виробництва	10
6	Суфіксація. Префіксація. Займенник. Прийменник. Розробка схеми словотворчих процесів у латинській мові для створення нових термінів у харчових технологіяхПорівняльна характеристика синтаксичних конструкцій латинських фраз у наукових текстах	10

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
7	Прислівник. Числівник. Структура речення. Розрахунок частоти використання латинських синтаксичних конструкцій у наукових документах з аграрної сфери	10
8	Фразеологічний мінімум – 100 сентенцій.	5
Всього годин		75

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне опитування для перевірки розуміння граматичних правил та лексики
- Тестування на знання основних граматичних структур та лексичних одиниць
- Перекладацькі вправи для оцінки навичок перекладу латинських текстів
- Поточне оцінювання виконання домашніх завдань та вправ
- Модульний контроль з окремих тем курсу
- Підсумковий екзамен з теоретичних та практичних аспектів дисципліни

Методи навчання:

- Лекційні заняття з використанням мультимедійних презентацій та інтерактивних методів
- Практичні заняття з перекладу латинських текстів та аналізу граматичних конструкцій
- Мовна практика у вигляді читання та перекладу латинських текстів
- Робота в малих групах для формування навичок аргументації та обговорення мовних особливостей
- Проектна діяльність, пов'язана з підготовкою презентацій або міні-проектів із застосуванням латинської термінології
- Самостійна робота з використанням онлайн-ресурсів для закріплення граматичних та лексичних навичок

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Фонетика. Морфологія		
Практична робота. Особливості вимови термінів грецького походження.	ПРН 5, ПРН 10. Модуль спрямований на формування навичок правильної вимови латинських термінів грецького походження, наголошення та морфологічних особливостей латинської мови. Студенти здобудуть знання з фонетики, морфології, дієвідмінювання іменників та узгодження іменників з прикметниками, що є важливими для професійної комунікації у галузі аграрного виробництва та харчових технологій.	20
Практична робота. Особливості наголошення термінів. Буквосполучення.		20
Практична робота. Дієслово. Дієвідмінювання. Студентський гімн «Gaudeamus».		20
Практична робота. Лексичний мінімум – латинські терміни I, II відмін. Особливості відмінювання іменників III відміни. Узгодження іменника з прикметником.		20
Модульна контрольна. Контрольна робота з фонетики та морфології.		20
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Словотвір. Синтаксис		
Практична робота. Загальні відомості про словотвір. Складання основ. Аналіз словотвірних моделей латинських наукових термінів у галузі аграрного виробництва.	ПРН 5, ПРН 10. Цей модуль охоплює основи словотвірних процесів, аналіз словотворчих моделей латинських наукових термінів у галузі аграрного виробництва, а також синтаксичні конструкції латинських фраз у наукових текстах. Студенти навчаться створювати нові терміни та аналізувати синтаксичні структури для застосування у професійній діяльності.	20

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Практична робота. Суфіксація. Префіксація. Займенник. Прийменник. Розробка схеми словотворчих процесів у латинській мові для створення нових термінів у харчових технологіях. Порівняльна характеристика синтаксичних конструкцій латинських фраз у наукових текстах.		20
Практична робота. Прислівник. Числівник. Структура речення. Розрахунок частоти використання латинських синтаксичних конструкцій у наукових документах з аграрної сфери.		20
Практична робота. Фразеологічний мінімум – 100 сентенцій.		20
Модульна контрольна. Контрольна робота з словотвірних та синтаксичних процесів.		20
Всього за модулем 2		100
Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України»		
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3864>);

Рекомендовані джерела інформації

1. Балалаєва, О., Вакулик, І. (2017). Методика використання електронних підручників для навчання латинської мови студентів аграрних ВНЗ. Наука та освіта, 8, 157-164.
2. Вакулик, І. І. (2020). «Гаудеамус» від джерел походження до культу. Міжнародний філологічний часопис 11(2). <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/issue/view/596>
3. Вакулик, І. І. (2023). Багатство лексичного фонду європейських мов крізь призму термінів міжнародної дипломатії. Міжнародний філологічний часопис, 27(2). [https://doi.org/10.31548/philolog14\(2\).2023.05](https://doi.org/10.31548/philolog14(2).2023.05)
4. Вакулик, І. І. (2023). Гумор як опозиція ворожій пропаганді в умовах боротьби за незалежність України (XX-XXI ст.): історико-лінгвістичний аспект. Ad Alta. <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001027993900010>
5. Вакулик, І. І. (2022). Що нового ми спостерігаємо при вивченні термінології. III International Conference, Languages for Specific Purposes and Ways of Instruction and Acquisition: Innovative Approach, 2022. С.89-91. https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u333/lsp_2022_conference_proceedings.pdf
6. Шаманова, Н. Є. (2021). Латинська мова: навчальний посібник з вивчення дисципліни. Миколаїв: НУК, 2021. 141 с.
7. Шинкарук, В. Д. (2011). *Lingua Latina iuridicialis*. Латинська мова для юристів: Підручник. Чернівці: Чернівецький нац. університет, 2011. 576 с.
8. Шинкарук, В.Д. (2019). Особливості семантичних різновидів предикатів кількості в латинській мові. *International journal of philology*. Міжнародний філологічний часопис, 10 (2), 5-12.

9. Шинкарук, В. Д. (2020). Семантико-синтаксична структура речень з числівниковим компонентом в латинській мові. *International journal of philology*. Міжнародний філологічний часопис, 11 (2), 6-15.
0. Шинкарук, В. Д. (2020). МД - структури з підрядними з'ясувальними відношеннями в латинській мові. *International journal of philology*. Міжнародний філологічний часопис, 11 (3), 6-12.
1. Шинкарук, В. Д. (2020). Особливості перехідних МД-структур із з'ясувально-причиновими відношеннями в латинській мові. *International journal of philology*. Міжнародний філологічний часопис, 11 (4), 6-13.
2. Шинкарук, В. Д. Латинська мова: підручник для студентів гуманітарних спеціальностей. Київ: Міленіум. 533 с.
3. Шинкарук, В. Д. (2021). Лінгвістичний статус МД-структур із з'ясувально-умовними відношеннями в латинській мові. *International journal of philology*. Міжнародний філологічний часопис, 12 (1), 16-21.
4. Shynkaruk, V., Chaika, O., & Teleky, M. (2024). Classification of word formation categories in Latin adjectives. *International journal of philology*, 15(4), 21-34.
5. Shynkaruk, Vasyl (2025) & Chaika, O. Numerals as a specialized means to express quantitative predicates in Latin Числівники як спеціалізовані засоби вираження предиката кількості в латинській мові. *International journal of philology*, 16 (2), 79-95.
6. Shynkaruk, Vasyl (2025). Structural-semantic types of predicates in Latin. Структурно-семантичні типи присудків у латинській мові // *International journal of philology*, 29(4), 9-25
7. Shynkaruk, Vasyl (2026) & Shynkaruk, Oleksandra. Functional and Stylistic Features of Genitive Constructions in Latin. Функційно-стилістичні особливості генетивних конструкцій у латинській мові // *International journal of philology*, 17(1), 9-27.